

มติ 1.2 การเข้าถึงยาถ่วงหน้าของประชากรไทย

1. ที่มาและความสำคัญ

มติ 1.2 การเข้าถึงยาถ่วงหน้าของประชากรไทย เป็นมติสมัชชารัฐสภาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 พ.ศ.2551 โดยสมาชิกสมัชชารัฐสภาแห่งชาติมีมติเห็นชอบมติสมัชชารัฐสภาแห่งชาติดังกล่าวเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2551 ที่ประชุมคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2551 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2551 มีมติเห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการเข้าถึงยาถ่วงหน้าของประชากรไทย ตามมติสมัชชารัฐสภาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2551 และคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบมติสมัชชารัฐสภาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2552 พร้อมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

เป้าหมายสำคัญของมติสมัชชารัฐสภาแห่งชาติ มติ 1.2 การเข้าถึงยาถ่วงหน้าของประชากรไทย คือ (1) ประเทศมียาจำเป็นสำหรับใช้อย่างทั่วถึง ใช้ทันการณ์ สามารถพึ่งตนเองได้ และเพื่อประโยชน์สาธารณะ (2) ประชาชนมีสุขภาพ สามารถพึ่งพาตนเองในการรักษาพยาบาล เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก โดยมี 7 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ประสานความร่วมมือเครือข่ายเพื่อการเข้าถึงยา (2) ยุทธศาสตร์สนับสนุนกลุ่มผู้ป่วยให้เข้าถึงยา และมีส่วนร่วมดูแล สร้างเสริมสุขภาพ (3) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมราคายาในประเทศที่สอดคล้องกับค่าครองชีพของประชาชน (4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมยาภายในประเทศ (5) ยุทธศาสตร์การใช้ประโยชน์และ/หรือลดอุปสรรคจากข้อกำหนดทางกฎหมาย (6) ยุทธศาสตร์การใช้ยาอย่างเหมาะสม และ (7) ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา ยาใหม่

2. สรุปความคืบหน้ามติ

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
1. ให้การรับรองยุทธศาสตร์การเข้าถึงยาถ่วงหน้าของประชากรไทย	รับรองยุทธศาสตร์การเข้าถึงยาถ่วงหน้าของประชากรไทย	สมาชิกสมัชชารัฐสภาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2551 ได้มีมติรับรองยุทธศาสตร์การเข้าถึงยาถ่วงหน้าของประชากรไทย เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2551 โดยเห็นว่า ยาเป็นสินค้าคุณธรรมที่ต้องมีใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างเพียงพอ ทั่วถึง และทันการณ์ โดยสามารถพึ่งตนเองได้ และคนไทยเข้าถึงถ่วงหน้า

ชื่อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
2. ให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.)		
2.1 นำเสนอยุทธศาสตร์การเข้าถึงยา ถั่วหน้าของประชากรไทยต่อ คณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบและ สั่งการให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ฯ		1. คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเสนอ ยุทธศาสตร์การเข้าถึงยาถั่วหน้าของประชากร ไทยต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2552 และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบข้อเสนอเชิง นโยบายเพื่อการเข้าถึงยาถั่วหน้าของประชากร ไทย ตามมติคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2551 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2551 ที่ เห็นชอบยุทธศาสตร์การเข้าถึงยาถั่วหน้าของ ประชากรไทย ตามมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ มติที่ 1.2 ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2551 และให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ ฯ โดยให้คณะกรรมการพัฒนาระบบ ยาแห่งชาติ ที่ตั้งขึ้นตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาระบบ ยาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 เป็นกลไกหลักในการ จัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ แบบมีส่วนร่วม และประสานติดตามผลการ ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ต่อไป 2. ในการประชุม ครม. เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2554 ครม. มีมติให้ความเห็นชอบต่อร่างนโยบาย แห่งชาติด้านยา พ.ศ.... และยุทธศาสตร์การ พัฒนาระบบยาแห่งชาติ พ.ศ.... และมอบหมาย ให้คณะกรรมการแห่งชาติด้านยาเป็นเจ้าภาพ หลักในการกำหนดแผนงาน เป้าหมาย ตัวชี้วัด และกลไกติดตามประเมินผล โดยการมีส่วนร่วม ของหน่วยงานของรัฐที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ ย่อยๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ชื่อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
		3. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้จัดทำและเผยแพร่นโยบายแห่งชาติด้านยา พ.ศ. 2554 และยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบยาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 - 2559 ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นผ่านทางเว็บไซต์ อย. และได้กลายเป็นกรอบคิดหลักที่การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องยาต้องให้ความสำคัญและดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ ตลอดจนแผนปฏิบัติการนี้ เช่น - มติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2552 เรื่อง ยุติการส่งเสริมการขายยาที่ขาดจริยธรรม: เพื่อลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสุขภาพของผู้ป่วย และได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติแล้ว เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2553 - มีการปรับยุทธศาสตร์ย่อยในแผนยุทธศาสตร์ทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ ในส่วนของยาและเวชภัณฑ์ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเข้าถึงยาถ้วนหน้าของประชากรไทย โดยนายกรัฐมนตรีสั่งการให้กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงพาณิชย์ไปหาทางออกร่วมกัน - มีการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการ 3 กองทุน ได้ลงนามความร่วมมือจัดทำ "ราคากลางยา" และเครื่องมือแพทย์เพื่อช่วยให้รัฐลดภาระค่าใช้จ่ายที่เกินความจำเป็น และทำให้ผู้ป่วยเข้าถึงยาได้ง่ายขึ้น โดยจะเริ่มใช้ในกลุ่มยาราคาแพง หรือที่เรียกว่า บัญชียา จ (2) จำนวน 7 รายการ รักษาโรคสำคัญ อาทิ มะเร็งเต้านม

ชื่อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
		มะเร็งปอด เกิดเลือดดำ กล้ามเนื้ออ่อนแรง คาวาซาคิ อากาติติเซื้ออย่างรุนแรง รวมถึงจอประสาทตาเสื่อม เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2555
2.2 จัดให้มีกลไกเพื่อยกร่างแผนปฏิบัติการโดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		1. สช. ได้ดำเนินการสนับสนุนการขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติดังกล่าว โดยแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์การเข้าถึงยาถ่วงหน้าของประชากรไทย ที่มีองค์ประกอบทั้งจากภาครัฐ ภาควิชาการวิชาชีพ และภาคสังคม โดยมีรองปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ เพื่อทำการยกร่างแผนปฏิบัติการฯ 2. คณะกรรมการยกร่างฯ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการอีก 5 คณะ ที่ประกอบด้วยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย เป็นกลไกดำเนินการในด้านต่างๆ ได้แก่ (1) คณะอนุกรรมการประสานความร่วมมือเครือข่ายเพื่อการเข้าถึงยา (2) คณะอนุกรรมการสนับสนุนกลุ่มผู้ป่วยเพื่อการเข้าถึงยาและพัฒนาการใช้กฎหมาย (3) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการกำหนดราคายาที่สอดคล้องกับค่าครองชีพ (4) คณะอนุกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมยาภายในประเทศการวิจัยและพัฒนาฯ (5) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล โดยได้จัดให้มีกระบวนการรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วนอย่างกว้างขวาง และเสนอร่างแผนปฏิบัติการฯ ต่อคณะกรรมการยกร่างแผนปฏิบัติการฯ เป็นระยะ จนผ่านการรับรอง และส่งมอบให้กับคณะกรรมการพัฒนา

ชื่อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
		ระบบยาแห่งชาติ (ที่มีพลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ เป็นประธานกรรมการในขณะนั้น) 3. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้สนับสนุนการดำเนินงานแผนงานสร้างกลไกเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา (กพย.) เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์เฝ้าระวังระบบยาที่เข้มแข็ง (Drug System Watchdog) ทั้งด้านวิชาการและการพัฒนากลไกเฝ้าระวัง โดยประสานงานและสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานและเครือข่ายต่างๆ ให้ทำหน้าที่เป็นกลไกในการส่งสัญญาณปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระบบยาอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทันสถานการณ์ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปัจจุบัน และได้ยกระดับจากแผนงาน เป็นศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา ในปัจจุบัน
2.3 ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ		1. รายงานการติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ 2. เครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ประเทศไทย ได้มอบคู่มือการตรวจสอบสิทธิบัตรเกี่ยวข้องกับ การประดิษฐ์ทางยาให้กรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้ดำเนินการปรับปรุงระบบการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตร เพื่อป้องกันการให้สิทธิบัตรที่อาจส่งผลให้ยาที่มีราคาแพงและผู้ป่วยในไทยเข้าถึงยาได้ยาก
2.4 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่มีความเร่งด่วนหรือจำเป็นต้องดำเนินการทันที		คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติเห็นชอบตามข้อเสนอเชิงนโยบายฯ เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2552 ให้สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

ชื่อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
		เร่งรัดการดำเนินการเกี่ยวกับการร่วมมือกับกลุ่มประเทศหรือองค์กรต่างประเทศต่างๆ เช่น มูลนิธิ คลินตัน เป็นต้น เพื่อให้สามารถจัดหายาที่ ประชากรไทยจำเป็นต้องใช้ได้อย่างทั่วถึงทัน การณ์ด้วย
2.5 ให้รายงานผลการดำเนินงานตาม ยุทธศาสตร์การเข้าถึงยาถ้วนหน้าของ ประชากรไทย ต่อการประชุมสมัชชา สุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่สาม		รายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การ เข้าถึงยาถ้วนหน้าของประชากรไทย ต่อการ ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2553 โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบยา แห่งชาติ ได้นำยุทธศาสตร์การเข้าถึงยาถ้วนหน้า ของประชากรไทย และแผนปฏิบัติการตาม ยุทธศาสตร์ฯ พัฒนาเป็นนโยบายแห่งชาติด้านยา พ.ศ.2554 และยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบยา แห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559 มีการดำเนินการ และการติดตามประเมินผลตามแผนยุทธศาสตร์ฯ โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เป็นหลัก